

כ"ו אב, תשע"ג, 2.8.2013

גיליון מס' 370

פרשת ראה

רב הסמוי על הנגלה

מאת הרב אלישע פיקסלר, שדמות מחולה

פרשת השבוע, פרשת ראה פותחת במילים "ראה אנוכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה". המשכו של העניין הזה של הבחירה מופיע בפרשת ניצבים: "העדתי בכם היום, את-השמים ואת-הארץ--החיים והמנות נתתי לפניך, הברכה והקללה; ובחרת, בחיים--למען תחיה, אתה וזרעך". ישנה זהות בין הבחירה בברכה לבין הבחירה בחיים.

התורה לא רק מציינת שיש בחירה זו אלא אף מצווה עלינו לבחור בחיים, בברכה, בטוב, וממילא עולה, כמעט מאליה השאלה:

לכאורה מה הקושי לבחור בברכה? ברור שאם יש שתי אפשרויות לבחור, זו ברכה וזו קללה, ברור שאדם בוחר בברכה? מי ירצה לבחור לדבר הרע, המקולל? בייחוד כאשר הקללה מזוהה עם המוות?
על כך עונה המדרש:

"משל לזקן שהיה יושב על הדרך, והיו לפניו שתי דרכים: אחת תחילתה קוצים וסופה מישור, ואחת תחילתה מישור וסופה קוצים, והיה יושב בראש שתיהן ומזהיר העוברים, ואומר להם: אף על פי שאתם רואים תחילתה של זו קוצים, לכו בה, שסופה מישור.

וכל מי שהיה חכם שומע לו והיה מהלך בה ומתייגע קמעא. הלך בשלום ובא בשלום.

אבל אותן שלא היו שומעין לו, היו הולכים ונכשלין בסוף.

כך היה משה, פירש לבני ישראל ואמר להם: הרי דרך החיים ודרך המוות, ברכה וקללה, ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך".

מלמד אותנו המדרש שבחירה נכונה קשה היא, כי יש כאן משהו מבלבל. דווקא הדרך הנראית קשה בתחילה, היא הנכונה!!! דווקא הדרך עם הקוצים בתחילתה - היא דרך הברכה והחיים.

גם קבלת מצוות בתחילה עלולה להיות קשה. יש בה קבלת "עול" תורה ומצוות. אך מתוך הקושי באה הברכה.

ומדוע כך הם פני הדברים?

מדוע מחוייב כי דווקא בתחילה הדברים ייראו הפוכים מהאמת?

נראה כי שתי תשובות בדבר :

א. כדי לאפשר בחירה אמיתית, הקיימת רק במקום בו לא הכול ברור ומובן. זו הסיבה מדוע השכר הטוב על מצווה והעונש על עבירות לא מגיע מיידית, כדי לאפשר את הבחירה.

ב. כך ברא ה' את העולם – שהחומר קודם בהתגלותו לרוח: הפרי הבשל מגיע לאחר שלבי הבוסר, העץ פורח באיטיות יחסית לעשב, הבהמה מגיעה לשיאה הרבה לפני בני האדם, ועם ישראל הופיע על במת ההיסטוריה שנים ארוכות לאחר הופעתם של עמים אחרים, וכך בעוד דוגמאות נוספות. הקוצים בתחילת הדרך מעידים כי רב הסמוי על הנגלה וכי עתידה דרך זו להפוך לדרך מישור.

המדרש אינו מסתפק בהארה זו אלא מוסיף רעיון נוסף ועל זה – שאלה נוספת: מי מלמד מהי הדרך הנכונה? ממי ילמד הנער היכן ללכת? הרי אם הכל כל כך מבלבל, כיצד נדע מה לבחור?

על כך אומר המדרש: **ישנו זקן שמלמד ומכוון.**

רעיון דומה כתב הרמח"ל בספרו "מסילת ישרים": **על המבוך הנמצא לפני האדם ורק מי שעבר במבוך יכול ללמד את העומדים בפתחו לאן ללכת.**

כמובן זהו עקרון הדורש הבהרה והסבר שהרי אנו מצווים לבחור על פי שכלנו ולא ללכת כסומים ללא הכרעה, אך מנחנו המדרש כי לזקנים שיקול דעת חשוב ושכדאי לנו להוועץ בהם. כשנעיין שוב בפסוק, נגלה שהרעיון נרמז שם כשהפסוק מתחיל בלשון יחיד "ראה" ועובר ללשון רבים "לפניכם", כלומר, מצד אחד לכל אחד זכות בחירה ועליו לבחור בעצמו, לבד, אך למעשה אין הוא עומד לבד, אלא איתו המסייעים לו.

והמסר החשוב הוא שחיי הכלל והפרט ראוי להם לנוע תמיד על ציר זה של בחירה החופשית מחד, ושל ההתייעצות הציבורית מאידך.

הרב אלישע פיקסלר, נשוי לחגית, אב לשמונה, גר בשדמות מחולה מכהן כרב הישוב וכר"מ בישיבת ההסדר שדמות נריה.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בעזרת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בעזרת הנושא. תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il